Domáca úloha číslo 05 – goniometrické funkcie, úpravy goniometrických výrazov goniometrické rovnice a nerovnice

- 1. Vyjadrite stupne v radiánoch, resp. radiány v stupňoch a vypočítajte hodnotu všetkých goniometrických funkcií pre dané uhly $(\sin \alpha, \cos \alpha, \tan \alpha, \cot \alpha)$.
  - 45°
  - b) 30°
  - 60° c)
  - 90° d)
  - e) 120°
  - 150° f)
  - 720° g)
  - h) 225°

- m) $\frac{24}{3}\pi$
- n) $\frac{11}{6}\pi$ r) $-\frac{13}{3}\pi$
- o) $\frac{9}{6}\pi$
- p) $\frac{15}{2}\pi$

- 2. Vypočítajte
  - a) $\sin 4\pi$
- $\cos 4\pi$
- b) $\sin 7\pi$
- $\cos 7\pi$
- c) $\sin(-7\pi)$
- $\cos(-7\pi)$
- d) $\sin\left(-\frac{13}{3}\pi\right)$ $\cos\left(-\frac{13}{3}\pi\right)$
- e) $\sin\left(-\frac{27}{6}\pi\right)$ $\cos\left(-\frac{27}{6}\pi\right)$
- f) $\sin\left(-\frac{11}{4}\pi\right)$ $\cos\left(-\frac{11}{4}\pi\right)$
- g) $\sin\left(\frac{13\pi}{4}\right)$ $\cos\left(\frac{13\pi}{4}\right)$

- h) $\sin\left(\frac{7}{6}\pi\right)$ $\cos\left(\frac{7}{6}\pi\right)$
- i) $\sin\left(\frac{13}{4}\pi\right)$ $\cos\left(\frac{13}{4}\pi\right)$
- j) $\sin\left(\frac{7}{6}\pi\right)$ $\cos\left(\frac{7}{6}\pi\right)$
- k) $\sin\left(\frac{14}{3}\pi\right)$ $\cos\left(\frac{14}{3}\pi\right)$
- I) $\sin\left(\frac{5}{4}\pi\right)$ $\cos\left(\frac{5}{4}\pi\right)$

q) $\frac{-21}{3}\pi$

s) $-\frac{7}{6}\pi$

- 3. Vypočítajte hodnotu všetkých goniometrických funkcií pre dané uhly
  - a) 150°
  - b) 300°
  - c) -225°
  - d) -945°
  - 60°
  - 45° f)
  - m) 600°

- 270°
- 210° h)
- 45° i)
- 0° j)
- -210° k)
- 750° I)

4. Nakresli graf goniometrickej funkcie a urči vlastnosti funkcie:

(definičný obor funkcie, obor hodnôt funkcie, funkcia je/nie je prostá, je/nie je spojitá, párna/nepárna funkcia, neohraničená/ohraničená zdola/zhora, súradnice priesečníkov so súradnicovými osami, lokálne minimum, lokálne maximum, rastúca/klesajúca funkcia).

a)
$$f: y = \sin 3x$$

b)
$$f: y = \sin(3x-1)$$

c)
$$f: y = \sin(1-3x)$$

d)
$$f: y = \sin(3x-1)^3$$

e)
$$f: y = 2\sin(3x-1)$$

f)
$$f: y = -2\sin(3x+1)$$

g)
$$f: y = 2 - \frac{1}{2} \sin(2\pi - 3x)$$

h)
$$f: y = 2 + \cos(\pi/3 - x)$$

i)
$$f: y = \tan(2x - \pi/2)$$

j)
$$f: y = \tan(2x - \pi/3)$$

$$k) \quad f: y = 3 + \cos\left(3x - \frac{\pi}{2}\right)$$

$$f: y = 3 - 2\sin\left(\frac{\pi}{2} - x\right)$$

m)
$$f: y = 2 - \frac{1}{2}\cos(\pi - 2x)$$

n)
$$f: y = 1 - 3\sin\left(2x + \frac{\pi}{4}\right)$$

$$o) \quad f: y = 2 + 3\cos\left(x - \frac{\pi}{4}\right)$$

$$p) \quad f: y = 1 - \sin\left(-2x - \frac{\pi}{4}\right)$$

q)
$$f: y = -2 + \cot(1 + \pi x)$$

Nasledujúca séria príkladov je členená podľa typov úloh – to znamená že v každej sérii sú zoradené principiálne podobné úlohy. Skúste vyriešiť polovicu príkladov, ale ak to bude príliš veľa, tak minimálne niečo zo začiatku a niečo z konca danej série a o ostatných príkladoch musíte mať presnú predstavu, čo by ste s nimi mali spáchať, aby ste sa dopracovali ku výsledkom.

5. Bez počítania veľkosti uhla φ určte hodnoty ostatných goniometrických funkcií, ak je dané

a)
$$\cos \varphi = \frac{12}{13}$$
 pre $\frac{3}{2}\pi < \varphi < 2\pi$

b)
$$\tan \varphi = \sqrt{2}$$
 pre $\pi < \varphi < \frac{3}{2}\pi$

c)
$$\sin \varphi = 0.8$$
 pre $\frac{\pi}{2} < \varphi < \pi$

d)
$$\cos \varphi = -\frac{3}{5}$$

e)
$$\tan \varphi = -\sqrt{5}$$

f)
$$\cot \varphi = -\frac{8}{15}$$
 pre $1500^{\circ} < \varphi < 1620^{\circ}$

g)
$$\tan \varphi = 5$$
 pre $100^{\circ} < \varphi < 180^{\circ}$

h)
$$\tan \varphi = \frac{7}{8}$$
 pre $-7\pi < \varphi < -\frac{13}{2}\pi$

6. Možno nájsť takú hodnotu argumentu x, aby platilo

a)
$$\sin x = \frac{3}{5}$$
, $\cos x = \frac{4}{5}$

b)
$$\sin x = \frac{2}{3}$$
, $\cos x = \frac{4}{5}$

c)
$$\sin x = \frac{2}{3}$$
, $\tan x = \frac{1}{3}$

7. Zjednodušte výrazy

a)
$$\sin x \cdot \cot x + \cos x$$

b)
$$\frac{\cot x + \cot y}{\tan x + \tan y}$$

c)
$$\frac{\sin^2 x}{1 - \cos x}$$

$$d) \quad \frac{\sin^2 x - 1}{\cos^2 x - 1}$$

e)
$$(\sin x + \cos x)^2 + (\sin x - \cos x)^2$$

8. Upravte na súčin

a)
$$\frac{\sin^2 \alpha}{1 + \cos \alpha}$$

b)
$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha + \tan^2 \alpha$$

c)
$$1-\cos^2\beta+\sin^2\beta$$

d)
$$1-\sin^2\alpha+\cot^2\alpha \cdot \sin^2\alpha$$

9. Ukážte, že platia vzťahy

a)

10. $\mathbb{R}$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\frac{5 + \sin x}{1 - \sin x} = 3$$

b)
$$4\cos^2 x + 4\cos x - 3 = 0$$

c)
$$\sin^2 x - \cos^2 x + \sin x = 0$$

11. V $\mathbb{R}$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\cos^2 x - \sin^2 x - \frac{1}{4} = 0$$

b)
$$\sin^2 x + 3\cos^2 x + \cos x = 1$$

12. V $\mathbb R$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\sin x = \cos x - 1$$

b)
$$15\sin x + 10\cos x = 12$$

c)
$$\sin x + \sqrt{3}\cos x = 1$$

d)
$$12\cos x + 5\sin x = 11,2$$

f)
$$1-\sin^2\alpha+\cos^2\alpha$$

g)
$$\sin^2 \alpha + \tan^2 \alpha + \cos^2 \alpha$$

h)
$$\frac{\sin \alpha - \sin^3 \alpha}{\cos \alpha - \cos^3 \alpha}$$

i)
$$\frac{\cos\alpha - \sin\alpha}{1 - \tan\alpha}$$

$$j) \quad \frac{1}{1+\tan^2\alpha} + \frac{1}{1+\cot^2\alpha}$$

e)
$$(1 + \tan^2 \beta) \cos^2 \beta$$

f)
$$\sqrt{1+\frac{2}{\tan\alpha+\cot\alpha}}$$

g)
$$\sqrt{\tan \alpha + \sin \alpha} + \sqrt{\tan \alpha - \sin \alpha}$$

d)
$$2 \tan x - 3 \cot x = 1$$

e)
$$2\sin^2 x + \sin x - 1 = 0$$

f)
$$2\sin^2 x = 3\cos x$$

c)
$$2\sin^2 x - 3\cos^2 x = 2\sin x$$

d)
$$\tan^2 x + 4\sin^2 x - 3 = 0$$

e)
$$\tan^3 x + \tan^2 x - 3 \tan x - 3 = 0$$

e)
$$\sin x + \sin 2x = \tan x$$

f)
$$\sin x + \cos x = 1 + \sin 2x$$

g)
$$7\sin x + 4\cos x = 8$$

13. V $\mathbb R$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\cos 2x = 2\cos x$$

b)
$$\tan x = \sin 2x$$

c)
$$\sin 2x = 3\sin^2 x$$

14. V $\mathbb R$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\sin^2 x - 2\sin x \cos x - \cos^2 x = 0$$

b)
$$6\sin^2 x + 3\sin x \cos x - 5\cos^2 x = 2$$

c)
$$\sin^2 x + \frac{3}{2}\cos^2 x = \frac{5}{2}\sin x \cos x$$

15. V $\mathbb R$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\frac{1+\cos x}{\sin x} = 2\tan\frac{x}{2}$$

b)
$$a \cdot \sin x = b \cdot \cos x$$

16. V $\mathbb{R}$ riešte goniometrické rovnice

a)
$$\sin 3x = \sin 2x - \sin x$$

b)
$$2\sin^2 x + \sin^2 2x = 2$$

c)
$$\tan x - \cot x = \frac{4}{3}\sin 2x$$

d)
$$\cos 2x + \sin 2x = \cos x + \sin x$$

e)
$$\sqrt{3}\cos 5x + \sin 5x = 1$$

17. V $\mathbb{R}$ riešte goniometrické **nerovnice**

a)
$$\cos 3x > \frac{\sqrt{3}}{2}$$

b)
$$\sin\left(x+\frac{\pi}{3}\right) \ge \frac{1}{2}$$

c)
$$2\cos\left(x+\frac{\pi}{6}\right) = -1$$

d)
$$\cos\left(\frac{x}{2} + \pi\right) < \frac{\sqrt{2}}{2}$$

e)
$$\tan\left(\frac{x}{4} + \pi\right) > 1$$

f)
$$\cot\left(3x-\frac{\pi}{4}\right) > -1$$

g)
$$\sin\left(5x - \frac{\pi}{3}\right) \le 0$$

d)
$$\tan \alpha + \cot \alpha = 4\sin 2x$$

e)
$$\frac{1+\tan x}{1-\tan x} \cdot \tan x = 1$$

d)
$$3\cos^2 x - \sin^2 x - \sin 2x = 0$$

e)
$$\cos^2 x + 3\sin^2 x + 2\sqrt{3}\sin x \cos x = 1$$

f)
$$\sin^2 x - 6\cos^2 x + \sin x \cos x = 0$$

c)
$$a.\sin x = b \tan x$$

d)
$$\sin(a+x) + \sin(a-x) = c$$

$$h) \quad \sin\left(\frac{\pi}{4} - x\right) < \frac{1}{2}$$

i)
$$\sin\left(x+\frac{\pi}{3}\right) \ge \frac{1}{2}$$

$$i) \quad \sin\left(\frac{x}{3} - \frac{\pi}{2}\right) = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$k) \quad \cos\left(\frac{x}{2}\right) < \frac{\sqrt{2}}{2}$$

1)
$$\sin\left(\cos x + \frac{1}{2}\right) \le 0$$

m)
$$\cot\left(3x-\frac{\pi}{4}\right) > -1$$

n)
$$\cos\left(2x-\frac{\pi}{6}\right) \le -\frac{1}{2}$$

18. V $\mathbb{R}$ riešte goniometrické **nerovnice**

a)
$$\tan^2 x - (1 + \sqrt{3}) \tan x + \sqrt{3} < 0$$

  $\sin x + \sqrt{3} \cos x > 0$

b)
$$2\cos^2 x + 5\cos x + 2 \ge 0$$

c)
$$2\sin^2\left(x - \frac{\pi}{3}\right) - 5\sin\left(x - \frac{\pi}{3}\right) + 2 < 0$$

d)
$$\tan^3 x + \tan^2 x - \tan x - 1 < 0$$

e)
$$\frac{\tan x + 1}{\tan x - 1} \le 0$$

$$f) \quad \frac{\sin 2x - 1}{\cos 3x - \frac{1}{2}} \ge 0$$

g)
$$\tan(\sin x) \ge 0$$

h)
$$\cot(2x-1) \le 1$$

i)
$$\cos(\sin x) < 0$$

j)
$$\sin x \le \cos x$$

k)
$$\tan 2x \ge \sqrt{3}$$

$$1) \quad \sqrt{2}\cos^2 3x - \cos 3x < 0$$

m)
$$(2\sin x - \cos x)(1 + \cos x) > \sin^2 x$$

$$n) \quad \cos x \le \frac{1}{\cos x}$$

o)
$$\cos 2x < 2\cos x$$

p)
$$\tan x \ge \sin 2x$$

q)
$$\frac{1+\tan x}{1-\tan x} \cdot \tan x < 1$$

r)
$$\sin 2x \le 3\sin^2 x$$